

می فرمائید با سایر کمیسیون ها در خارج انتخاب شود .

تأیید — خیر در مجلس انتخاب شود بهتر است .

رئیس — پس جزء دستور جلسه آتی خواهد بود و در جلسه علنی انتخاب خواهد شد سایر کمیسیونها در خارج تعیین میشود

(مجلس تقریباً نیم ساعت بعد از ظهر خاتمه یافت .)

جلسه ۲۲

صورت مشروح مجلس یوم پنجشنبه بیست و هفتم شهر ذی حجه الحرام ۱۳۳۹ مطابق نهم برج سنبله ۱۳۰۰

مجلس یک ساعت و نیم قبل از ظهر در تحت ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید .

صورت مجلس یوم سه شنبه بیست و پنجم ذی حجه را آقای آصف الممالک قرائت نمودند .

رئیس — نسبت بصورت مجلس اعتراضی نیست ؟ اظهاری نشد، صورت مجلس تصویب گردید دستور امروز بقیه نطق آقای حاج آقا رسیدگی باعتبار نامه های آقایان شیخ الاسلام و مؤید الملک و صدراتی انتخاب کمیسیونها از خارج ولی از اعتبار نامهها فقط يك فقره حاضر است و اعتبار نامه شیخ الاسلام و مؤید الملک هنوز حاضر نیست گمان میکنم شعبات یکتدری در رسیدگی باعتبار نامهها کوتاهی می کنند آقای شیخ الاسلام تقریباً چهل روز است در اینجا معطل مانده اند، به اعتبار نامه های سایر نمایندگان که از اصفهان انتخاب شده اند رسیدگی شده و راپورت داده شده انتخاب ایشان هم از اصفهان بوده علنی ندارد که تأخیر بیفتد خواهش میکنم که شعبه پنجم برای جلسه آتی راپورت ایشانرا حاضر نمایند که در آن خصوص رأی گرفته شود .

محمد هاشم میرزا — چون بنده عضو شعبه پنجم هستم عرض میکنم بواسطه ناخوشی شاهزاده نصرالدوله وغائب بودن آقای قوام الدوله و چندی از اعضاء شعبه و خروج مشیر معظم اکثریت حاصل نشده والا کوتاهی از طرف شعبه نشده .

رئیس — چند نفر حاضر نیستند ؟
محمد هاشم میرزا — آقای عمید السلطنه آقای قوام الدوله نبودند . مشیر معظم هم که خارج شده است .

رئیس — عده اعضاء شعبه سیزده نفر است ؟
محمد هاشم میرزا — خیر دوازده نفر .
رئیس — سه یا چهار نفر هم که نباشند باز هشت نفر باقی است و عده کافی برای رأی دادن هفت نفر است .

محمد هاشم میرزا — بلی ، عرض میکنم که در این دوسه جلسه اخیر بعضی از آقایان حاضر نشدن باینجهت تأخیر شد .

رئیس — باید حاضر شوند بیجهت که يك شخص را نمیشود معطل کرد

حاج شیخ اسدالله — اگر چه آقای رئیس شرحی راجع به عدم تشکیل شعبه فرمودند و همچنین شاهزاده محمد هاشم میرزا به عدم حضور بعضی از آقایان اظهار نمودند ولی باید آقایان تصدیق بفرمائید

که اینطور رفتار کردن و حاضر نشدن در شعب تصور میکنم نسبت بعملیاتی که بعد ها مجلس در پیش دارد یکتدری اسباب یأس و ناامیدی بشود و قتی که بنا شد يك شعبه راجع به رسیدگی يك اعتبار نامه که چهل روز یا پنجاه روز از موقع آن میگذرد آنقدر مسامحه کرده و در وقت خود حاضر نشوند آنوقت چگونه بنده شخصاً میتوانم اعتماد بکنم که آقایان برای کارهای مهمه حاضر میشوند البته باید آقایان حاضر بشوند که وقت مجلس شورای ملی تلف نشود .

رئیس — در این باب بیش از این مذاکره نمیشود سایر شعب هم همینطور هرا اعتبار نامه که دارند باید سعی و اهتمام فرمایند که زودتر حاضر شود .

ارباب کیخسرو — بنده در اینقسمت عرضی نداشتم ، در قسمت راپورت اداره مباشرت که در جلسه قبل قرائت شد در آن راپورت يك قسمتی نوشته شده بود که بعد بنده حس کردم در خارج نسبت بیکی از نمایندگان اثر خوبی نداده بود و آن این است که در راپورت ذکر شده بود یکصد و پنجاه تومان در کابینه گذشته (یادر حکومت گذشته) بعنوان خرج راه و مسافرت آقای شریعتمدار داده شده اینکه از طرف اداره مباشرت این مسئله در راپورت ذکر شده هیچ نظری نبوده جز اینکه خواسته است مثل سایر مطالب جمع و خرج خود را بنظر آقایان نمایندگان برساند و ایشانرا مستحضر کند ولی توضیحاً عرض می کنم آن یکصد و پنجاه تومان که داده شده بر حسب تقاضای آقای شریعتمدار نبوده سهل است ایشان در موقعی هم که میخواستند اجازه تحصیل کنند و مسافرت نمایند هیچگونه اقدامی از طرف ایشان نشد حتی تحصیلات اجازه ایشانهم از طرف اداره مباشرت نشده است و نظر بمداول ماده ۱۵ قانون انتخابات که خرج ارباب و ذهاب آقایان نمایندگان را باید دولت به پردازد و چون ایشان خیال معاودت داشتند از طرف اداره مباشرت اقدام شد نه فقط در باره ایشان بلکه در باره هر يك از آقایان نمایندگان که خیال معاودت داشتند از طرف اداره مباشرت بحکومت وقت اظهار میشد که برای مخارج مسافرت و مراجعت آنها اجازه پرداخت وجهی بدهند چون تقاضای راجع بایشان در اول واقع شد برای ایشان اجازه یکصد و پنجاه تومان صادر شد و برای دیگران که بعد تقاضا شد اجازه صادر نشد لهذا لازم دانستم که عرض کنم ایشان شخصاً در این کار دخالتی نداشته اند و پرداخت این وجه بر حسب تقاضای اداره مباشرت بوده و الا ایشان هیچگونه نظری نداشته اند .

رئیس — باید داخل مذاکره در دستور بشویم چون کمیسیون تحقیق انتخابات در مجلس نمیشود انتخاب بشود باید از خارج انتخاب نمود زیرا اگر در مجلس بخواهیم انتخاب بکنیم باید مهره تفتیشیه داده شود و تصور میکنم اسباب زحمت و تعطیل کار بشود (جمعی تصدیق نمودند) بهتر است در خارج انتخاب بشوند و نفر بفرقه تعیین میشود که باتفاق یک نفر از آقایان منشیان در خارج استخراج آراء بنمایند و در موقعیکه آقای حاج آقا نطق میفرمایند آقایان یکی یکی تشریف میبرند و در خارج رأی میدهند .

محمد هاشم میرزا — عده این کمیسیون چند نفر است ؟

رئیس — گمان میکنم شش نفر کافی باشد .

(بعضی گفتند کافی است)

در این موقع آقای سهام السلطان شروع باستقراع نموده اسامی آقایان ذیلا استخراج شد

آقای فہیم الملک — غائب بودند - آقای سدید الملک - آقای امین الشریعه غائب نبودند آقای سردار معظم خراسانی (غائب بودند) آقای امیر ناصر (جزو هیئت رئیسه هستند)

آقای میرزا علی کازرونی .
رئیس — آقای حاج آقا فرمودید عده کافی نیست ؟

حاج آقا — خیر بنده عرض کردم شش نفر کافی است .

رئیس — پس اعتراضی نیست شش نفر انتخاب خواهد شد (آقای آصف الممالک اجازه)

آصف الممالک — بنده میخواهم خاطر آقایان را تذکر بدهم آقایانی که برای عضویت در این کمیسیون انتخاب میشوند میبایستی این مسئله رعایت بشود که از اوضاع و جریان انتخابات آذربایجان اطلاع داشته باشند در کمیسیون بهتر بتوانند اینکار را انجام دهند .

رئیس — آقای حاج شیخ اسد الله (اجازه)
حاج شیخ اسدالله — بنده راجع بعده میخواستم عرض کنم لکن حالا عرضی ندارم .

رئیس — آقای سدا الملک و آقای آقا میرزا علی کازرونی بیرون تشریف میبرند و باتفاق آقای امیر ناصر آراء استخراج مینمایند آقای حاج آقا (اجازه)

حاج آقا — بریز در قسمت رویه راجع به اصلاحات اداری يك قسمت عرایض خودم را راجع باصلاحات مالیه عرض کردم چون وقت گذشته بود عرایض ناتمام ماند .

یکی از مسائلی را که بزرگترین طریق اصلاح میدانم و میتواند هیئت دولت و زمامدارانرا باصلاح الزام کند حسن احتیاج است احتیاج مادر و مولد اختراعات بالطبیعه تا انسان محتاج نباشد وسائل رفع احتیاج را فراهم نمیکند بنا بر این عرض کردم و باز هم عرض میکنم که نمایندگان ملت باید تعقّب این رویه را بکنند که هیچ مالیات و پیشنهاد مالیاتی را که از طرف دولت پیشنهاد میشود تصویب نکنند و هیچ استقراضی را تصدیق نکنند تا اینکه بوجه رابه مجلس بیاورند وقتی این دو طریق (که همیشه برای تحصیل عایدی از نظر دولتهای گذشته بود) از بین رفت قهراً دولت مجبور میشود احتیاج او را وا میدارد باینکه بوجه اش را تعدیل کند و قتی که بوجه بمجلس شورای ملی پیشنهاد شد بقدریکه باید جرح و تعدیل شد و آخرین درجه خرجی که نهایت لزوم را دارد با مقایسه مقدار عایدی معین شد آنوقت البته اگر باز هم نواقص موجود باشد مجلس شورای ملی فکری برای رفع آن نواقص خواهد کرد و بهر ترتیبی که مقتضی بداند ترتیبی خواهد داد بنابراین بنده از هر استقراض و پیشنهاد مالیاتی جلوگیری را لازم میدانم و یکی از چیزهایی را که میتوانم عرض کنم بناموس مشروطیت تعطیل بوده وضع مالیاتهای است که در غیاب مجلس شورای ملی شده بدون اینکه حس بشود که یکی از وظایف مختصه نمایندگان ملت وضع مالیات است ، وضع هر مالیاتی را در غیاب مجلس شورای ملی بنده

يك تمدی بزرگ به حقوق ملی محصور میبایست بنا بر این بنام حفظ اصول مشروطیت و حفظ حقوق آزادی ملی تمام تعجیلات را در غیاب مجلس شورای ملی در دوره فترت بمملکت و ملت وارد شده بکلی آنها را لغو میداند. بلی اگر چنانچه این اصل محفوظ بود و میدانستند که در مورد رفع احتیاج مجبورند در جمع و خرج مملکت مراجعه بنمایندگان ملت کنند این تخطی موجود نمیشد که بدون مراجعه بمجلس شورای ملی و نمایندگان ملت مالیات وضع کنند و تعجیل بفریب بدست کنند بدون اینکه مصرف لازمی برای آنها در نظر گرفته شود اگر چه بنظر نبود دوره فترت اینقدر امتداد پیدا نمیکرد باز خود را محتاج بمیدانند که نمایندگان را انتخاب و مجلس شورای ملی را دایر کنند که مراجعه بمجلس شورای ملی بنایند و با تصویب مجلس شورای ملی مالیات وضع کنند چون این احتیاج را حس نکردند افتتاح مجلس شورای ملی بتأخیر افتاد و دوره فترت امتداد یافت بدون هیچ پروا حقوق گرفت و تعجیلات فوق العاده بردوش توده مالیات بده ایران وارد کردند باید گفت از اعلی تا ادنی از شاهزادگان درجه اول و دوم از طبقات مختلفه و مستخدمین ادارات در دوره فترت تا چه اندازه بر مالیه مملکت تعجیل نموده که اگر بمقتضای مالیه مراجعه شود ملاحظه خواهد شد که چقدر بر بودجه مملکت تعجیل شده که واقعا وقتی که تا اول مشروطیت و دوازده سال قبل مقایسه کنیم خواهیم دید شاید از سه ربع هم اضافه تر تعجیل شده. این اضافه مواجها این حقوقهای کمر شکن که بر مملکت تحمیل شده و با يك استقرار هائی که امروز در نتیجه قیمت ترقی لیره باید سه مقابل ادا کنیم ادا شده تمام آن تعجیلات و آن استقراضها را بر دوش توده مالیات بده فقیر و همان قسمی که تمام مصائب و سختیها را در این مملکت تحمیل میکنند تعجیل کردند یکمده معدودی متغی آن آسایش و امرار حیات کنند. تمام اینها را باید لغو کرد و هر کس که زیاده برد از او پس گرفت باز میگویند اینها عملی نیست بنده عرض میکنم عملی است و در آن آبی که بنده حس کنم عملی نیست وجود خود را در مجلس شورای ملی لغو میداند من میگویم و چیز هائیکه برخلاف رای و کلام برخلاف منافع اهالی مملکت برای زندگانی شیرینش بیک مجلس داده شده در حالی که احتیاج نداشته اند آنها را باید حساب کرد و مادامی که دارند باید از آنها پس بگیرند و این قرضهای هنگفت را تأدیه نمایند تا فرغ آنها زیاد نشود بنابراین بنده بمجلس شورای ملی پیشنهاد میکنم که يك کمیسیون مخصوص برای اینکار معین کنند و بتصویب نامه های دوره فترت و آن تعجیلاتی که بردوش ملت شده است رسیدگی کنند و هر کس از مالیه کشور چیزی برده است مثل بقایائی که از مؤدیان مالیاتی طلب دارند بگیرند و بقرضه ملت بدهند این بود عرایض من راجع بمالیه.

اما راجع بعدلیه

آنچه که بنده عقیده دارم و برای احدی هم شکی نیست اداره منحصر بفردی که در این مملکت دارای قانون است عدلیه است. (و این فضیلت را برای کسانی باید دانست که در اول امر گفتند تا قانون نباشد قبول مشولیت نمیکند و اول قانونی را وضع کردند) این اداره فقط دایره است که دارای قانون مدون است ولی از آنجا که در هر مملکتی که نظارت در

کار باشد هر قانون مقدس بالاخره فسخ میشود و از او سرع استفاده میکنند و يك وبالی میشود این است که همین عدلیه دارای قانون بواسطه نبودن مجازات و نظارت از قانون سوء استفاده کرده و فوق العاده اسباب زحمت جامعه را فراهم میکند عدلیه که برای احقاق حقوق است اسباب تعطیل حقوق شده است. هیچکس از ماهاست که این معنی را نداند مردم بواسطه تعطیلی که در احقاق حقوق خود از جریان عدلیه می بینند هیچ بعدلیه مراجعه نمیکند و بکلی از حقوق خود صرف نظر مینمایند این مسئله سلب شده است که در تجارت و معاملات اعتماد و اطمینان که در جامعه موجود بود از بین رفته برای اینست که جامعه بتمام افراد خود سوء ظن پیدا کرده زیرا يك مرکز احقاق حقی برای خود تصور نمی نماید از اینجهت از حقوق گذشته خود صرف نظر کنید و در آتیه خود را حفظ کنید که معامله با کسی نداشته باشید و اسباب ابتلاعاو بشود بنا بر این بنده عرض میکنم باید دانست علت اینکه عدلیه با داشتن مستشار و آتیه سعی هائی که متخصیص و اشخاص علاقه مند برای ترتیب آن کرده اند چرا اینطور شد ؟ اول برای نبودن مجازات دوم تعیین نکردن اعضاء از روی لیاقت زیرا تعیین اعضاء فقط از روی وساطت وغیره است پس برای اینکه بکلی از این رفتار سوء عجلو گیری شود باید قانون وضع نمود اعضا را از روی لیاقت و امتحان انتخاب نمود. بلی قانون وضع کردند و مصلحتین و اشخاصی که علاقه مند بعدلیه بودند و پیش بینی کردند گفتند باید امتحان کرد اما بد بختانه اجراء نشده میگفتند یا باید سابقه داشته باشند یا امتحان بدهند یا اینحال وقتی يك وزیر اراده میکرد بگفتند قبول نماید یا اینکه نه سابقه داشته امتحان داده بوده مدتی او را با امانت صلاحیه يك جای خارج از تهران میفرستادند وقتی که بر میگشت دارای سابقه میشد باین عنوان در عدلیه مرکز بدیده عالی برقرار میشد بالاخره آن کسیکه لایق و صحیح العمل بود وقتی میدید صحت عمل او ملحوظ نیست با خارج میشد با هم رنگ جماعت میشد یا بکلی بک عضو غیر فعال و فلجی میشد و در عدلیه ابراز حیات میکرد بنابراین اعضاء عدلیه را امتحان و بلا استثناء از روی لیاقت انتخاب کرد و آنوقت حکم قانون اساسی را که مبنی بر غیر قابل انفصال بودن قاضی است بموقع اجراء گذارده قاضی دارای مقام خیلی عالی است قاضی وقتی اعتماد به بقاء مقام خود نداشته باشد البته نمی تواند از روی امانت و درستکاری رفتار کند قاضی نالایق را باید منصف کرد زیرا يك بالای فوق العاده اداری است پس از این نقطه نظر باید هم قانون را حفظ کرد و هم اعضاء لایق انتخاب کرد و آنها را از اغراض وزیر و دسته بندی های خارج مصون داشت

آنوقت اگر خیانتی از آنها دیده بشود باید آنها را مجازات کرد

یکی از نواقص عدلیه کامل نبودن قوانین عدلیه است این را باید تصدیق کرد که برخی قوانین برای عدلیه وضع شده چون در جریان عمل نیفتاده بود بالطبع نواقص داشته و دارد و در تمام دنیا وقتی که يك قانونی وضع میکنند تا در جریان نیفتاده باشد ملقت نواقص آن نمیشوند باید کمیسیون عدلیه که

امروز انشاء الله منعقد خواهد شد دقت مخصوص در وزارت عدلیه بنماید و اشخاصی که مشغول عدلیه و یا در اداره عدلیه بوده اند یا و کلاه صالح که نواقص جریان را مطلع هستند پیشنهاداتی بکمیسیون میکنند تا رفع نواقص بشود یکی از جریانیکه در عدلیه فوق العاده لازم است تعیین مدعی العموم است بطوری که در قانون پیش بینی شده وقتی که يك مملکتی که اصول آن از روی شرح است و دو اصل آن امر بمعروف و نهی از منکر بوده یعنی دو اصلی که اساس آسایش و ترقی عالم بروی او است و وقتی که تمام امور اجتماعی تحول بیک مدعی العموم است و مدعی العموم باید این اساس را تکفل کند که هر ج و مرج تولید نشود باید مدعی العموم همانطور که در قانون ذکر شده باشد بایستی کامل و مزه باشد باید دارای ملکات عالی باشد باید باصلاح و احقاق حق عموم علاقه مند باشد اگر علاقه مند نبود نمیتواند از هر ج و مرج جلوگیری کند بواسطه عدم توجه مدعی العموم باین امورات بود ما است که روز بروز مفاسد اخلاقی زیاده تر شده پس باید مدعی العموم را همانطور که در قانون پیش بینی شده انتخاب کرد و معلوم است در قانون اینطور پیش بینی شده يك نفر که دارای معلومات علمی و معلومات دینی و دارای ملکات فاضله باشد چنین شخص میتواند مدعی العموم باشد و جلوگیری از منهایت بکنند اینک خود ش آسوده باشد باید آنوقت هم تحقیق و نظارت کرد که مدعی العموم بوظایف خود عمل کند خائن نباشد و باید او را مطمئن کرد که هر کسی را در هر درجه و مقام باشد وقتی از او سوء اخلاقی سرزد او را تعقیب کند و مجازات نماید همان مجازاتی که معین شده است مثل مجازات هائی که محکمه خلاف تعیین میکند مثلا برای دزدیک روز حبس و برای فلان عمل شنیع پنج روز حبس قابل اتباعی که به پنج تومان خریداری شود یکی از چند چیز هائی که علت تعطیل حقوق شده است عملیات و کلاه است این دسته های جنایتکار را که يك قسمت از و کلاه عدلیه دارند و گریبان مردم را گرفته اند باید به يك ترتیبی قطع کرد یعنی باید از روی يك قانونی حدود و کلاه را معین و اشخاصی که انتخاب میشوند در تحت آن حدود باشند و اشخاصیکه برای حفظ حقوق مردم داخل عمل میشوند و اجرت میگیرند اشخاصی باشند که لیاقت و امانت داشته باشند این بود عرایض بنده راجع بعدلیه. اما نظریات بنده راجع بوزارت جنگ یعنی همان وزارتخانه که حافظ حدود و ثغور مملکت است و البته تمام آقایان میدانند که محترم ترین عناصر يك جامعه همان افرادی هستند که جامعه را حفظ میکنند و احترام آن افراد فوق العاده بر تمام اعضاء جامعه لازم است ولی درین حال برای حفظ حیثیتی که برای این قسم اشخاص در جامعه موجود است خود آنها هم باید فوق العاده مترقب باین حیثیت باشند باید همانطوریکه در عالم معمول است مأمور نظامی در تحت انتظام و دیسیپلین باشد و باید از تخرب و دسته بندی خارج باشد و جز اطاعت بالاتر چیزی نفهمد این مسئله یکی از چیز هائیکه باید در نظام محفوظ باشد

اگر در دوره های فترت يك صدماتی بحیثیات نظامی وارد شده است یا از نقطه نظر دفاعی صدماتی نسبت بحقوق اجتماعی وارد شده فقط از این نقطه نظر

بوده که انتظامات بطوریکه باید و شاید در نظام نبوده سابقه شغل در صاحب منصبان از روی تخرب و دسته بندی بوده بعبارت آخری مسائل سیاسی و سایر ترتیبات دیگر در نظام جریان داشته و دیدیم بهدین واسطه چه صدماتی بر مملکت وارد آمد و چه قدر حیثیت نظام متزلزل شد پس باید آن صاحب منصبی را که حقوق و دیسیپلین در نظام حفظ میکند تشویق و بالعکس کسانی را که برخلاف این ترتیبات رفتار مینمایند از شرافت این لباس مجرم نموده و آنها را مجازات کرد تا دیسیپلین کاملا محفوظ بماند از طرف دیگر نظام باید در تحت لوای اتحاد شکلی ایجاد شود ما باید اقدامی کنیم که نظام در تحت يك ترتیب متحد الشکلی تشکیل شود نه بطور قسمتهای مختلف که مولد رقابت هائی باشد که همه ماها مفاسد آنها را دیدیم پس اتحاد شکلی یکی از چند چیز هائی است که فوق العاده باید بآن توجه کرد دیگر آنکه قبل از هر چیز و مخارجی باید مصارف و مخارج نظامیان را در بودجه مملکت تخصیص داد و ترتیبات بودجه نظامی را تأمین نمود یعنی نظامیان را راحت و بالاخره از هر جهت وسایل آسایش آنها را فراهم نمود آن وقت اگر قدری از حدود خود تخطی کردند و یا خارج از حدود دیسیپلین رفتار نمودند آن وقت آن ها را مخصوصا مجازات نماییم و البته میتوانیم مجازات کنیم برای اینکه تمام وسائل رفاهیت آنها را فراهم کرده ایم

یکی دیگر از جمله چیز هائیکه فوق العاده لازم است کنترل و نظارت بر مصارف نظامی است اگر حقیقا این مخارج گزافی که تا بحال هر ساله برای نظامیان بر خزانه دولت ایران تعجیل شده در محل خود بمصرف رسیده بود و با افراد داده میشد یقینا حال نظامیان امروزه فوق العاده راحت تر و در آسایش بیشتر زندگی می کردند و افراد نظامی امروزه هم زیاده تر بود سابق بر این شاید دیده باشید که چه افراط و تفریطها در بودجه نظامی واقع میشد مثلا کسیکه مدیر ملزومات يك خرج بود در عرض مدت قبلی دارای منبع کثیری ثروت می شد بدیهی است این وجوه هائیکه اخذ می نمود یا از عهده میکاست یا از حقوق عهده در هر حال بارش بدوش مملکت تحمیل شده بود بدون اینکه منصرف مدافین ملی بشود بلکه مصرف یکمده اشخاص می شد که بکلی خارج از حدود نظامی بودند پس باید از این ترتیبات جلوگیری نمود باید مجلس شورای ملی نظارت در امورات مالیه داشته باشد مخصوصا توجه خاص ببودجه نظامی کرده و او را بیک وسیله در تحت قانون در آورد بتدیر صاحب منصبان را باید جلوگیری نمود دیگر از چیز هائی که باید رعایت شود این است که بایستی صاحب منصبان را بشرافت عالی نظامی که دارند متوجه نمود و آنان را از عملیاتیکه جامعه از آنها متوقع نیست منع و جلوگیری نمود نظامی باید حافظ ناموس بوده و اقلا خودش را از اخلاق نکوهیده و صفات ناپسندیده و از تعرض بعضی ترتیبات مصون داشته و کثاره گیری نماید تا يك منظره فنی در بازار شهر تهران راجع بفلان صاحب منصب تشکیل نشود و همچنین در سایر ولاایاتیکه میروند يك فریاد هائی بدین طریق تولید نمایند آیا همه ما ها این شنیده ایم آیا نمایندگان

بوده که از ولایات بر کز آمده اند این ترتیبات را ندیده اند پس باید برای حفظ شئون و مراتب شان آنها را به وظیفه شناسی متوجه نمود و از این ترتیبات جلوگیری نمایند آن وقت اگر جلوگیری کردند و نشد باید آن ها را مجازات نمود و از نظام خارجشان کرد یکی از دوائر که باید طرف توجه و دقت شود اداره نظمی است من نمی خواهم مفصلا داخل در این قضیه شوم ولی متأسفانه عرض می کنم در اول تشکیل نظمی يك افراد از آن پلیس وظیفه شناس وجود داشت که يك قسمت حس وظیفه شناسی را داشته و حقیقا بعضی عملیات از آنها بروز میکرد که مورد حیرت و تعجب بوده و باندازه در انجام وظایف خود جدیت و کوشش میکردند که مورد تحسین و در ایران کمتر نظایر آن دیده شده بود حقیقا خوش درخشید اما افسوس که مثل دوات های مستعجل زود از بین رفته و معدوم شد به طوریکه می توان گفت امروز نظمی های ولایات و حتی طهران يك کانون فجایع است هر کس مختصر روابطی بانظمی داشته و يك قسمت از عملیات آن اداره را مستحضر است تصدیق میکنند که چه عرض میکنم من می خواهم داخل عملیات آن اداره شوم همین قدر عرض می کنم که قبل از هر چیز باید همین حافظی اخلاق و نوامیس عمومی را از مفاسد اخلاقی منع و از عملیات آنان جلوگیری نمود

حس وظیفه شناسی و دیسیپلین در نظمی و افراد بزودی معدوم گشت و يك قسمت از افراد با صاحب منصبان شرافت مندم که در آنجا بودند یا کنار رفتند و یا در دوره های متعادی در درجه دانی خود باقی ماندند مثلا اگر پیرسند فلان شخص وظیفه شناس چه شد و چرا ترقی نکرد در جواب من گویند یزش قابل نبود (واقعا اسباب تأثر است که این قبیل فضیلت ها در این جا مطرح شود) هیچ ایرادی نمی توانند بگویند فقط میگویند قیافه اش قابل نبود دیگری ترقی می کند برای اینکه قیافه اش قابل است وقتی که يك اداره اینطور جریان پیدا کرد دیگر چه امیدی برای ترقی و عمل کردن بوظیفه برای افراد یا صاحب منصب میتوان باقی بماند

حس وظیفه شناسی و دیسیپلین در نظمی و افراد بزودی معدوم گشت و يك قسمت از افراد با صاحب منصبان شرافت مندم که در آنجا بودند یا کنار رفتند و یا در دوره های متعادی در درجه دانی خود باقی ماندند مثلا اگر پیرسند فلان شخص وظیفه شناس چه شد و چرا ترقی نکرد در جواب من گویند یزش قابل نبود (واقعا اسباب تأثر است که این قبیل فضیلت ها در این جا مطرح شود) هیچ ایرادی نمی توانند بگویند فقط میگویند قیافه اش قابل نبود دیگری ترقی می کند برای اینکه قیافه اش قابل است وقتی که يك اداره اینطور جریان پیدا کرد دیگر چه امیدی برای ترقی و عمل کردن بوظیفه برای افراد یا صاحب منصب میتوان باقی بماند

باید کسانی که برخلاف اخلاق و حفظ ناموس و مال جان مردم اقدامی کنند شدیداً و پیش از همه آنها را مجازات کرد چرا که حافظ ناموس و جان و مال مردمند اگر مستقیما خودشان بچیز هائیکه باید محافظت کنند حمله نمایند مجازاتشان هزار درجه شدید تر است

رئیس — اگر خسته شده اید اعلام تنفس داده شود.

حاج آقا — بنده در موضوع نظمی دو کلمه دیگر عرض دارم آنوقت راجع بمعارف می خواهم عرض کنم اگر آقایان خسته شده اند دیگر راجع بمعارف عرض نمیکم.

رئیس — بسیار خوب.

حاج آقا — یکی از چیز هائیکه فوق العاده لازم است این است که باید افراد و صاحب منصبان را که وظیفه شناسند پیدا کرد و آنها را تشویق نمود و نگذاشت در تحت تأثیر نداشتن قیافه از تمام حقوق خود محروم بمانند همانطور که مجازات سخت را باید

تعقیب نمایم مکافات را هم باید اعمال کنیم این بود عرایض بنده راجع بنظمی حالا چون آقایان خسته شده اند هر گاه آقای رئیس اجازه فرمایند تنفس شود و بعد سایر مطالب خود را عرض خواهم کرد

رئیس — چند دقیقه تنفس است (در این موقع آقایان نمایندگان برای تنفس از مجلس خارج و پس از نیم ساعت مجددا جلسہ تشکیل گردید.

رئیس — چون مقارن ظهر است بقیه نطق آقای حاج آقا برای جلسه آتیه که روز شنبه است بماند فعلا دو سه فقره اعتبار نامه حاضر است اگر مخالفی نباشد قرائت شود

آقای رکن الملك احضار برای قرائت راپورت چون مخبر شعبه استعفا داده بودند آقای رکن الملك که منشی شعبه هستند قرائت می کنند

آقای رکن الملك راپورت شعبه پنجم را راجع به آقای شیخ الاسلام نماینده اصفهان (بمضمون ذیل قرائت نمودند)

شعبه پنجم بدوسیه انتخابات اصفهان رسیدگی کرده نظر باینکه دوسیه مزبوره برای تحصیل صحت نمایندگی دو نفر دیگر از نمایندگان اصفهان در شعبه اول تحت مطالعه در آمده و صحت انتخاب اصفهان را تصدیق نمودند و شعبه پنجم نیز موافقت نظر با شعبه مزبوره دارد لهذا صحت انتخابات اصفهان و نمایندگی آقای شیخ الاسلام را تصدیق مینماید

رئیس — راجع باین راپورت مخالفی هست یا نه؟ (گفته شد خیر)

راجع بنمایند گی آقای شیخ الاسلام از اصفهان رای میگیریم آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند اکثر نمایندگان قیام نمودند.

رئیس — تصویب شد راپورتنی است راجع باقای صدرائی آقای تدین احضار و برای قرائت راپورت آقای تدین راپرت شعبه دوم راجع باقای صدرائی نماینده دماوند بمضمون ذیل قرائت نمودند: شعبه دوم بدوسیه انتخابات دماوند و فیروز کوه بدقت رسیدگی نموده برای استحضار بمجلس شورای ملی عرض مینماید که انجمن مرکزی انتخابات در دماوند در یازدهم ذیحجه ۱۳۳۷ مطابق قانون تشکیل و ۵ انجمن جزء دیگر را در فیروز کوه و توابع دماوند با رعایت قانون انتخابات دائر ساخته و در کلیه نقاط مزبوره تعرفه توزیع نموده و موازی ۴۷۰۳ ورقه تعرفه با اوراق رای برگشته و آقای صدرائی با اکثریت ۳۰۳۲ رای از کل آراء مزبوره بریاست دارالشورای انتخاب گردیده است.

انجمن نظارت مرکزی پس از خاتمه استخراج آراء مدت یک هفته برای وصول و اصفاى شکایات منتظر بوده در این مدت هفت ورقه شکایت که بیشتر آنها از طرف اهالی قریه فرانک بوده بانجمن واصل گشته مبنی بر اینکه انتخابات در تحت تأثیر تهدید و تلمیع انجام یافته است.

انجمن در جواب هریک از اوراق شکایتیه کتباً اظهار داشته که متشکیان حاضر شده تا حضوراً به شکایات آنها رسیدگی شود متشکیان از حضور در انجمن استنکاف ورزیده و اصلا حاضر نشده اند در این اثناء دو ورقه رضایت بایک ورقه چلو ابر بهر

و چون سال دوازده ماه است در هر سال چهار دفعه شعبات تجدید بشود ولی چون اینطور نبود و چندماه از سال گذشته مجلس منعقد شد قهراً این ترتیب بهم میخورد (گفته شد صحیح است) حالا اگر آقایان نظری در این باب داشته باشند ممکن است روزشنبه اظهار بفرمایند آنوقت هرطوری که مجلس رأی داده همانطور رفتار خواهد شد.

آقای آقاسیدفاضل - اجازه نطق.

رئیس - بفرمائید.

آقاسیدفاضل - بنده خواستم خاطر آقایان نمایندگان را از تعطیل مایه مسبوق کنم از قراری که معلوم است چند روز است روسا و مدیران وزارت مایه کناره جوئی اختیار کرده اند و چون اصلاحات وزارت مایه اصل نظر ماست و تعطیل آن وزارتخانه مفاسد فوق العاده دارد خوب است از مقام ریاست اقدامی بشود اگرچه بطوریکه اطلاع دارم از مقام ریاست وزراء دستور العمل داده شده است که تا پنجشنبه که امروز است چنانچه مدیران حال تعطیل را خاتمه ندهند اقداماتی خواهد شد و بسا هست که در این موضوع تغییراتی بشود این است که از مقام ریاست خواهشمندم بهیئت دولت تذکر بدهند که زودتر باین تعطیل و گروخاتمه بدهند.

رئیس - بنده از تذکر این نوع مسائل بهیئت دولت خیلی معذرت می خواهم اگر سؤال یا استيضاح دارید هر وقت بخواهید بهیئت دولت احضار میشوند سؤال فرمائید.

آقاسیدفاضل - اجازه میفرمائید.

رئیس - بفرمائید.

آقاسیدفاضل - چون سابقه داشت و همینطور تقاضاهای دیگری از مقام ریاست شده و تکفل فرموده اند که بهیئت دولت یادآوری کنند بنده هم من باب سابقه این امر را پیشنهاد کردم.

سردار معظم خراسانی - بنده اعتراض دارم و تصور میکنم که همچو سابقه در مجلس نبوده است که درخصوص زندگانی و امور داخلی ادارات از رئیس مجلس تقاضا شده باشد که ایشان مداخله کنند و اگر تقاضائی شده است که یکی دو مرتبه آنرا بنده کرده ام راجع بمواد بوده است که مربوط بقانون اساسی مملکت بوده باینجهت خواهش کردم که آقای رئیس مداخله کرده و بهیئت دولت تذکر بدهند.

آقاسیدفاضل - اجازه میفرمائید.

رئیس - بفرمائید.

آقاسیدفاضل - آن مطالب هم در اهمیت با کرد مایه چندان فرقی ندارد زیرا این موضوع اگر جلوگیری نشود مفاسد فوق العاده ایجاد خواهد کرد.

آقای سید یعقوب - بنده اجازه میخواهم.

رئیس - بفرمائید.

آقای سید یعقوب - خیلی خوش می دانم که این مدیران چند روزی هم نباشند شاید بتوانند يك جمعی از آنها را انتخاب کنند خوب است آقاسیدفاضل دلسوزی بحال یکمده سارق نمایند.

رئیس - جلسه روزشنبه سه ساعت قبل از ظهر خواهد بود.

(مجلس نیمساعت بعد از ظهر ختم شد)

قریب هزار نفر از اهالی دماوند و توابع که عموماً علماء و خوانین و تجار دماوند در حاشیه آن چلوار اولاً هویت صاحبان امضاء را تصدیق و ثانیاً صحت انتخابات را تصدیق نموده اند بانجمن نظارت مرکزی رسیده است انجمن پس از انقضای مدت قانونی و نرسیدن شکایات جدید و عدم حضور متشکبان دوانجمن برای توضیح دادن و رسیدگی بشکایات آنها چون شکایت مزبوره مدرکی نداشته ترتیب اثر بآنها نداده و کلیه اوراق شکایاتیه و رضایتیه را ضمیمه صورت مجلس قرار داده و اعتبار نامه باسم آقای صدرائی صادر و خاتمه انتخابات را اعلان نموده است.

شعبه دوم بشکایات واصله بانجمن و شکایات دیگری که بوزارت داخله و مجلس رسیده است رسیدگی نموده و برای استحضار خاطر نمایندگان محترم اظهار میدارد که اولاً متشکبان بوزارت داخله و مجلس شورایی همان متشکبان بانجمن بوده و شکایات آنها هم همان شکایات بانجمن است. ثانیاً شکایات واصله مدرک مثبتی نداشته بعلاوه موافق اسناد موجوده در دوسه انتخابات اساس آن شکایات بنی بر القات و تحریکات داوطلبان و کالت و اتباع آنها بوده است. لهذا شعبه دوم ترتیب اثری بآنها نداده در صورتی که اوراق رضایت زیادی هم بوزارت داخله و مجلس رسیده است) و جریان انتخابات دماوند و فیروز کوه را موافق قانون دانسته و صحت انتخاب آقای صدرائی را از حوزه انتخابیه مزبور تصدیق مینماید.

قلندین - توضیحاً عرض میکنم ذیحجه ۱۳۳۹ باید سهوشده باشد گمان میکنم ۱۳۳۷ باشد.

رئیس - نسبت باین رایوزت مخالفی نیست؟

حاج شیخ اسدالله - بنده مخالفم.

رئیس - میماند برای جلسه دیگر. رایوزت راجع بآقای نظام الدوله که مخالف داشت طبع و توزیع شده چون حاضر است اگر مخالفی نباشد جزء دسته بشود (گفته شد وقت گذشته است).

رئیس - چون بعضی از آقایان مخالف هستند بماند برای جلسه بعد جلسه آتیه روز شنبه بیست و نهم ۳ ساعت قبل از ظهر خواهد بود.

(دستور آن از قرار ذیل است)

رسیدگی باعتبار نامه آقای صدرائی - نظام الدوله بقیه نطق آقای حاج آقا تجدید شعبات انتخاب کمیسیونها.

اگر برای انتخاب کمیسیونها باید تبادل نظر بین آقایان بشود امروز عصر تبادل نظر بفرمایند که نظر بفرمایند که برای روز شنبه صبح نظریاتشان حاضر باشند.

آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

رئیس - بفرمائید.

محمد هاشم میرزا - تجدید شعبات ۳ ماه یکمرتبه باید بشود هنوز ۳ ماه نشده.

رئیس - این شعبات که تعیین شده بود برای رسیدگی باعتبار نامه بوده بعد از آنکه اعتبار نامه ها رسیدگی شد بایستی شعبات تجدید شود بخصوص که بعضی اشخاص مثل مشیر معظم و سلطان محمد خان که جزو شعبه بوده اند خارج شده اند بنابراین ترتیبات شعب بهم می خورد اینکه در نظام نامه گفته شده شعبات هر سه ماه سه ماه باید تجدید شود برای این بوده است که تصور شده است همیشه اول سال مجلس دائر میشود